

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 13 grudnia 2012 roku wnioskodawca A. M. (1) wniósł o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu polegającej na:

- prowadzeniu eksploatacji sieci należącej do uczestnika a w tym wypadku na prawie swobodnego dostępu i dojazdu do urządzeń przesyłowych w celu wykonania prac eksploatacyjnych, konserwacyjnych i remontowych oraz usuwania ewentualnych awarii sieci przesyłowej i jej rozbudowy (w ramach przestrzennych ustanowionej służebności i z minimalizacją uciążliwości dla wnioskodawcy), oraz

- obowiązku znoszenia przez każdoczesnego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istniejących urządzeń wchodzących w skład tej sieci, a także korzystania z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi urządzeń przesyłowych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego:

a. na nieruchomości, dla której jest prowadzona przez Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie księga wieczysta nr (...) (B.), działka nr (...), dla linii nN (0,4kV) w pasie o szerokości 4 metrów,

b. na nieruchomości, dla której jest prowadzona przez Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie księga wieczysta nr (...) (B.), działka nr (...), dla linii SN (15kV) w pasie o szerokości 7,2 metrów,

c. na nieruchomości, dla której jest prowadzona przez Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie księga wieczysta nr (...) (B.), działka nr (...), dla linii nN (0,4kV) w pasie o szerokości 4 metrów.

Ponadto wnioskodawca domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 3.561 zł, tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowioną służebność z zastrzeżeniem, że w razie zmiany przeznaczenia gruntu na budowlany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – Wnioskodawcy przysługiwało będzie roszczenie o dopłatę wynagrodzenia w wysokości odpowiedniej do zmiany ceny gruntu z tego tytułu i obniżki jego wartości spowodowanej usytuowaniem urządzeń przesyłowych. Wnioskodawca domagała się też zasądzenia kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz podatku VAT oraz opłaty skarbowej. W uzasadnieniu wnioskodawca podała, że jest właścicielem nieruchomości, na której znajdują się linie energetyczne wykorzystywane przez uczestnika (k. 1-6).

Uczestnik postępowania (...) Sp. z o.o. w piśmie z dnia 12 marca 2013 roku oświadczył, że podnosi zarzut zasiedzenia prawa służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Jako datę objęcia urządzeń w posiadanie samoistne prowadzące do zasiedzenia prawa odpowiadającego w treści służebności przesyłu uczestnik wskazał lata 50-te lub 70-te a podmiot na rzecz którego nastąpiło zasiedzenie służebności gruntowej – Skarb Państwa lub samego uczestnika. Uczestnik podniósł też, iż wnioskodawca nie wykazała zakresu i przebiegu służebności a także wysokości wynagrodzenia. Uczestnik wskazał też na ewentualną treść służebności przesyłu, w przypadku nie podzielenia przez Sąd zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej. Uczestnik wniósł o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 23-34).

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Trzciance oddalił wniosek i obciążył wnioskodawcę kosztami postępowania. Decyzję ta zaskarżył apelacją wnioskodawca.

Postanowieniem z dnia 14 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie II Ca 544/14 uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Trzciance do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Postanowieniem z dnia 17 marca 2017 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie A. K. i K. C..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość gruntowa położona w B., Gmina P., Powiat C.- (...), Woj. (...) składa się z działki gruntu oznaczonej numerem geodezyjnym (...) i ma powierzchnię 0.85.00 ha. Dla nieruchomości tej jest prowadzona przez Sąd Rejonowy w Trzciance Wydział Ksiąg Wieczystych w Trzciance księga wieczysta nr (...). W księdze wieczystej jako właściciel przedmiotowej nieruchomości figuruje A. K. w udziale 1/3 i K. C. w udziale 2/3, którzy nabyli nieruchomość umową kupna - sprzedaży z dnia 15 lutego 2016 roku od A. M. (2), który z kolei nabył ją umową kupna-sprzedaży z dnia 17 września 1973 roku.

(dowód: odpis księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie (...) -k. 14-16, 100-105; mapa sytuacyjno-wysokościowa – k.17; opinia geodezyjna Z. Ż. – k. 304-326, 341, 342; opinia biegłego J. G. – k.355-380, 408-409, 426, 427; zeznania wnioskodawcy A. M. (2) – k. 466)

Nieruchomość gruntowa położona w B., Gmina P., Powiat C.- (...), Woj. (...) składa się z działek gruntu oznaczonych numerem geodezyjnym (...) i ma powierzchnię 7.55.00 ha. Dla nieruchomości tej jest prowadzona przez Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie księga wieczysta nr (...). W księdze wieczystej jako właściciel przedmiotowej nieruchomości figuruje A. M. (2), który nabył ją w takim kształcie umowami sprzedaży z dnia 18 listopada 1960 roku, 11 marca 1973 roku i 30 stycznia 1978 roku.

(dowód: odpis księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie (...) -k. 11-13, 94-99; mapa sytuacyjno-wysokościowa – k.17; opinia geodezyjna biegłego Z. Ż. – k. 304-326, 341, 342; opinia biegłego J. G. – k.355-380, 408-409, 426, 427; zeznania wnioskodawcy A. M. (2) – k. 466)

Działka zabudowana nr (...) położona jest w południowo –zachodniej części B. w odległości około 1000 m od zwartej zabudowy wsi. Do działki (...) dochodzi droga nieutwardzona, gruntowa. Bezpośrednie sąsiedztwo działki to niezabudowane grunty rolne. Użytkowana jest jako łąka. Na terenie działki od wschodniej do zachodniej granicy wybudowana jest napowietrzna linia energetyczna (...), która prowadzi przez całą szerokość działki. Rozstaw skrajnych przewodów linii 0,18 m. Na działce usytuowany jest jeden pojedynczy słup żelbetowy przelotowy. Powierzchnia pasa służebności przesyłu to 268 m². Powierzchnia pasa dojazdu do pasa służebności to 188 m². Szerokość pasa służebności wynosi 7,8 metra. Przyjęto szerokość pasa dojazdowego 2,5 metry. Powierzchnia zajmowana przez słup energetyczny wynosząca 12 m² jest całkowicie wyłączona z użytkowania przez właściciela gruntu. Jest to powierzchnia uwzględniająca grunt pod słupem i opaskę wokół słupa. Całkowita powierzchnia służebności przesyłu na działce wynosi 456 m², w tym część gruntu całkowicie wyłączona z użytkowania to 12 m², część gruntu we współużytkowaniu właściciela gruntu i właściciela urządzeń energetycznych to 256 m², powierzchnia pasa dojazdu do pasa służebności to 188 m². Wysokość wynagrodzenia z tytułu współkorzystania z nieruchomości to 198 zł. Wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości na skutek wybudowania urządzeń przesyłowych stanowi równowartość 201 zł. Łączna wartość służebności dla całej działki to 399 zł.

Działka zabudowana nr (...) o powierzchni 0.16.00 ha położona jest na południu B. w obszarze zwartej zabudowy wsi. Do działki (...) dochodzi droga nieutwardzona, gruntowa. Bezpośrednie sąsiedztwo działki to stara zabudowa jednorodzinna i zagrodowa wsi oraz grunty rolne. Użytkowana jest jako działka z zabudową zagrodową oraz w tylnej części jako grunty orne. Uzbrojona jest w energię elektryczną i wodę. Na terenie działki w odległości około 1,7 m od wschodniej granicy działki wybudowana jest napowietrzna linia energetyczna NN z 5 przewodami, która prowadzi od północnej do wschodniej granicy działki oraz od słupa zlokalizowanego na działce od sąsiedniego budynku. Rozstaw skrajnych przewodów linii NN – średnio 0,4 m. Długość linii w obrębie działki to 39 m. Na działce usytuowany jest jeden słup A-owy. Powierzchnia pasa służebności przesyłu to 122 m². Szerokość pasa służebności wynosi 3,4-4 metra w zależności od istniejącego rozstawu skrajnych przewodów. Powierzchnia zajmowana przez słup energetyczny wynosząca 5 m² jest całkowicie wyłączona z użytkowania przez właściciela gruntu. Jest to powierzchnia uwzględniająca grunt pod słupem i opaskę wokół słupa. Całkowita powierzchnia służebności przesyłu

na działce wynosi 122 m², w tym część gruntu całkowicie wyłączona z użytkowania to 5 m², część gruntu we współużytkowaniu właściciela gruntu i właściciela urządzeń energetycznych to 117 m². Wysokość wynagrodzenia z tytułu współkorzystania z nieruchomości to 545 zł. Wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości na skutek wybudowania urządzeń przesyłowych stanowi równowartość 1.318 zł. Łączna wartość służebności dla całej działki to 1.863 zł.

Działka zabudowana nr (...) o powierzchni 1.88.00 ha, położona jest na południowy zachód w odległości około 1000 m od zwartej zabudowy wsi. Działka (...) nie ma dostępu do drogi publicznej. Bezpośrednie sąsiedztwo działki to niezabudowane grunty rolne. Użytkowana jest jako łąka. Na terenie działki od wschodniej do zachodniej granicy wybudowana jest napowietrzna linia energetyczna (...), która prowadzi przez całą szerokość działki. Rozstaw skrajnych przewodów linii 0,18 m. Na działce usytuowany jest jeden pojedynczy słup żelbetowy przelotowy. Powierzchnia pasa służebności przesyłu to 356 m². Powierzchnia pasa dojazdu do pasa służebności na działce (...) to 340 m². Powierzchnia pasa dojazdu do pasa służebności na działce (...) ((...)) wynosi 139m². Szerokość pasa służebności wynosi 7,8 metra. Przyjęto szerokość pasa dojazdowego na działce (...) wynosi 2,5 metry, a na działce (...) wynosi 0.0139 ha. Powierzchnia zajmowana przez słup energetyczny wynosząca 12 m² jest całkowicie wyłączona z użytkowania przez właściciela gruntu. Jest to powierzchnia uwzględniająca grunt pod słupem i opaskę wokół słupa. Całkowita powierzchnia służebności przesyłu na działce wynosi 835 m², w tym część gruntu całkowicie wyłączona z użytkowania to 12 m², część gruntu we współużytkowaniu właściciela gruntu i właściciela urządzeń energetycznych to 344 m², powierzchnia pasa dojazdu do pasa służebności to 479 m². Jednak całkowita powierzchnia pasa służebności nie uwzględniająca pasa dojazdu na działce (...) ((...)) wynosi 696 m². Wysokość wynagrodzenia z tytułu współkorzystania z nieruchomości to 305 zł. Jednak wysokość wynagrodzenia z tytułu współkorzystania z nieruchomości bez uwzględnienia pasa dojazdu na działce (...) ((...)) wynosi 255 zł. Wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości na skutek wybudowania urządzeń przesyłowych stanowi równowartość 290 zł. Jednak wysokość wynagrodzenia za obniżenie wartości nieruchomości na skutek wybudowania urządzeń przesyłowych bez uwzględnienia pasa dojazdu na działce (...) ((...)) wynosi 242 zł. Łączna wartość służebności dla całej działki to 595 zł. Jednakże łączna wartość służebności dla całej działki (...) nie uwzględniająca pasa dojazdu na działce (...) ((...)) wynosi 497 zł.

Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy P. działka (...) oznaczona jest jako teren istniejącej zabudowy zagrodowej, a pozostałe działki oznaczone są jako grunty rolne.

(dowód: częściowo opinia biegłego z dziedziny elektroenergetyki A. B. z dnia 29 kwietnia 2015 roku i z dnia 6 lipca 2015 roku – k. 256, 257, 282, 283; częściowo opinia geodezyjna biegłego Z. Ż. z dnia 12 stycznia 2016 roku i z dnia 29 marca 2016 roku – k. 304-326, 341, 342; częściowo opinia biegłego J. G. z dnia 10 sierpnia 2016 roku, z dnia 16 listopada 2016 roku i z dnia 9 stycznia 2017 roku – k.355-380, 408-409, 426, 427; zeznania wnioskodawcy A. M. (2) – k. 466)

Linia energetyczna w B. była budowana w latach 50-tych, a w latach 70-tych była modernizowana. Linia została podłączona do sieci energetycznej i cały czas eksploatowana na pewno co najmniej od dnia 7 listopada 1974 roku w związku z zakończeniem modernizacji. W trakcie modernizacji zmieniona m.in. słupy drewniane na żelbetowe.

(dowód: projekt modernizacji – k. 64; protokół odbioru technicznego – k. 65, 66; protokół z odbioru wstępnego z dnia 7 listopada 1974 roku – k. 67, 68; protokół odbioru technicznego linii 15kV z dnia 25 października 1974 roku – k. 69; projekt techniczny – k. 70, 71; decyzja z dnia 15 czerwca 1973 roku – k. 72; notatka służbowa z dnia 26 kwietnia 1973 roku – k. 73; ocena z czerwca 1973 roku – k. 74, 75; opis techniczny – k.76, 77, 78; zaświadczenie z dnia 8 maja 1973 roku – k. 79; notatka służbowa z dnia 8 maja 1973 roku – k. 80; wyrys z mapy ewidencyjnej – k. 81; notatka służbowa z dnia 28 maja 1973 roku – k. 82; pismo z dnia 31 maja 1973 roku – k. 83; decyzja z dnia 29 maja 1973 roku – k. 84; dokumenty z teczki załączonej do akt oznaczonej jako projekt techniczno-roboczy I/92/74; mapy instalacji – k. 197c, 197d; zeznania świadka S. P. – k. 119, 120)

Z dniem 1 stycznia 1989 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...). Powstało ono z podziału Z. O. E. i przejęło jego majątek.

Zarządzeniem nr 193/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w P. i podjęto decyzję o przekształceniu z dniem 12 lipca 1993 roku Zakładu (...) w P. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą (...) Spółka Akcyjna w P.. Aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w P. przekształcono w spółkę akcyjną (...) S.A.

Aktem notarialnym z dnia 17 grudnia 2002 roku nazwę spółki (...) S.A.” zmieniono na Grupa (...) S.A., a aktem notarialnym z dnia 23 września 2004 roku nazwę spółki po raz kolejny zmieniono na (...) S.A. Aktem notarialnym z dnia 30 czerwca 2007 roku (...) S.A. zbyła na rzecz (...) Sp. z o.o. przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c., a mianowicie oddział samodzielnie sporządzający bilans, stanowiący organizacyjnie i finansowo wyodrębniony zespół składników materialnych i niematerialnych, przeznaczony do realizacji zadań gospodarczych związanych z dystrybucją energii elektrycznej (przedsiębiorstwo dystrybucyjne). W skład zbytego na rzecz uczestnika postępowania przedsiębiorstwa weszły w szczególności prawa własności ruchomości, a zwłaszcza ruchomości związane z prowadzeniem działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, linii kablowych i napowietrznych, sieci dystrybucyjnych oraz zespołów elektroenergetycznych, stacji i rozdzielni energetycznych, transformatorów.

(dowód: akt notarialny z dnia 30 czerwca 2007 roku – k. 46-52; akt notarialny z dnia 17 lutego 2002 roku – k. 53-58; akt notarialny z dnia 23 września 2004 roku – k. 59, 60; akt notarialny z dnia 12 lipca 1993 roku – k. 61-63; KRS nr (...) – k.37-45)

Pismem z dnia 13 listopada 2012r. A. M. (1) wezwał (...) Sp. z o.o. do zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu na opisanych wyżej nieruchomościach oraz zapłaty z tego tytułu jednorazowego wynagrodzenia.

(dowód: pismo z dnia 13 listopada 2012r. k. 9; potwierdzenie nadania pisma – k.10)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów, w tym w załączonej do akt teczce zatytułowanej Projekt (...)Roboczy I/92/74, zeznaniach świadka S. P. (k. 119, 120), zeznania wnioskodawcy A. M. (2) (k.466, 467), częściowo opinii biegłego z dziedziny elektroenergetyki A. B. z dnia 29 kwietnia 2015 roku i z dnia 6 lipca 2015 roku (k. 256, 257, 282, 283), częściowo opinii geodezyjnej biegłego Z. Ż. z dnia 12 stycznia 2016 roku i z dnia 29 marca 2016 roku (k. 304-326, 341, 342), częściowo opinii biegłego J. G. z dnia 10 sierpnia 2016 roku, z dnia 16 listopada 2016 roku i z dnia 9 stycznia 2017 roku (k.355-380, 408-409, 426, 427).

Sąd częściowo uwzględnił opinie biegłego z dziedziny elektroenergetyki A. B.. Biegły A. B. jest stałym biegłym sądowym Sądu Okręgowego w Poznaniu. Jest osobą posiadającą odpowiednie kwalifikacje do przygotowania przedmiotowej opinii. Sąd potraktował opinie biegłego jako informacje co do zasadności ustanowienia pasów niezbędnych do obsługi sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. Z opinii biegłego wynika, że takie pasy eksploatacyjne lub technologiczne są niezbędne i powszechnie przyjmowane. Biegły powołał się m.in. na stanowisko (...) S.A., która przy zawieraniu umów o ustanowienie służebności przesyłu wręcz zalecała określonej szerokości pas służebności – po 1 metrze z każdej strony dla linii NN i po 2 metry z każdej strony dla linii SN. W opinii z dnia 6 lipca 2015 roku biegły podał, iż pas eksploatacyjny powinien wynosić 4 metry dla linii niskiego napięcia i 12 metrów dla linii średniego napięcia, jednak nie poparł tego szerszą argumentacją. Opinię biegłego w tej części zdecydowanie kwestionował wnioskodawca, który uważał, iż pas taki powinien być szerszy. Jest to stanowisko, które mogłoby dziwić, bowiem właściciel nieruchomości winien być zainteresowany w jak najmniejszym jej obciążaniu, jednakże biorąc pod uwagę fakt, iż w zakresie eksploatacji nieruchomości przed ustanowieniem służebności i po jej ustanowieniu nie zachodzą w rzeczywistości żadne zmiany, postawę taką Sąd traktuje jedynie jako oczekiwanie na jak największe wynagrodzenie za ustanowienie służebności, które jest zależne od wielkości powierzchni służebności. Sąd uznał opinię biegłego A. B. za nieprzydatną dla sprawy w zakresie dotyczącym współczynnika współkorzystania z nieruchomości K, który biegły określił na 0,30 dla części zajętej przez linie elektroenergetyczne. Zdaniem Sądu, w tej części opinia nie wskazuje jednoznacznych kryteriów, jakimi kierował się biegły obliczając ten współczynnik. Rolą biegłego jest przekazanie Sądowi i stronom wiadomości specjalnych, pewnej sprawdzalnej wiedzy. W ocenie Sądu, biegły dokonał oceny współczynnika K wyłącznie pod kątem elektroenergetycznym. Zbyt mały nacisk został jednak położony na uciążliwość wynikająca z istnienia takiej linii dla właściciela nieruchomości. Równocześnie jak logicznie argumentował biegły rzeczoznawca

J. G. w opinii z dnia 10 sierpnia 2016 roku, inny powinien być współczynnik dla miejsca, gdzie posadowiony jest słup energetyczny wyłączający obszar pod słupem z użytkowania, inny w pasie służebności pomiędzy słupami, gdzie są liczne ograniczenia w użytkowania, a jeszcze inny w pasie dojazdu do służebności, który jest wykorzystywany incydentalnie. Inny jest bowiem w każdym przypadku zakres ingerencji w prawo własności. Dlatego biegły J. G. dla gruntu zajętego przez słupy przyjął współczynnik $K=1$, dla pasa służebności z napowietrzną linią energetyczną współczynnik $K=0,2-0,6$. Sąd stanął na stanowisku, iż do wypowiedzania się na temat wysokości współczynnika K nie jest wyłącznie właściwy jest biegły z dziedziny elektroenergetyki. Biegły z dziedziny elektroenergetyki niewątpliwie ma rozległą wiedzę na temat promieniowania elektromagnetycznego wytwarzanego przez linie energetyczne, na temat czynności związanych z obsługą linii przesyłowych a wykonywanych przez pracowników uczestnika, ale mniejszą wiedzę na temat ewentualnych utrudnień wykonywania prawa własności przez właścicieli nieruchomości, na których posadowione są linie przesyłowe oraz na temat wpływu instalacji przesyłowych na wartości nieruchomości. Współczynnik K jest elementem obliczenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności gruntowej, a zatem należy do dziedziny właściwej rzeczoznawcy majątkowemu. Ocena biegłego z dziedziny elektroenergetyki byłaby natomiast niezwykle istotna, gdyby na zakres służebności miało wpływ natężenie pola elektromagnetycznego, które w tej sprawie jest poniżej dopuszczalnych wartości. Dlatego też postanowieniem z dnia 8 września 2015 roku Sąd zmienił pierwotną decyzję zobowiązującą biegłego geodetę i rzeczoznawcę do uwzględnienia w całości opinii biegłego z dziedziny elektroenergetyki i zwolnił biegłych od obowiązku uwzględnienia w opinii ustaleń biegłego z zakresu elektroenergetyki.

Sąd uwzględnił w części opinię biegłego geodety Z. Ż.. Opinia biegłego jest rzetelna i szczegółowa. Sąd nie miał zastrzeżeń do wniosków opinii. W ocenie Sądu, biegły geodeta posiada kompetencje do obliczenia szerokości pasa służebności. Biegły Z. Ż. co najmniej od kilku lat badał problematykę stref ochronnych związanych z ustanawianiem służebności przesyłu, wyznaczał przebieg takich stref ochronnych. Wykazał w opinii, iż sięgał w tym zakresie do źródeł fachowych. Biegły przedstawił szeroką argumentację popartą wiedzą fachową. Biegły wyjaśnił, iż szerokość pasa służebności nie wynika wprost z przepisów. Z. Ż. wskazał źródła, z których czerpał przy ustalaniu szerokości tegoż pasa. Do linii przesyłowej musi być bieżący dostęp, czy to w przypadku awarii, czy prac modernizacyjnych. Biegły jasno uzasadnił, dlaczego do linii przesyłowej na działce (...) i działce (...) nie ma dostępu do urządzeń energetycznych. Sąd konieczność wytyczenia dojazdu. Biegły trafnie wskazywał w opinii najmniej uciążliwy dojazd. Opinię zakwestionował wnioskodawca w zakresie szerokości drogi dojazdowej i błędnego jego zdaniem obliczenia pasa służebności dla działki (...). W tym zakresie jednak argumenty biegłego geodety Z. Ż. zaprezentowane w opinii wydają się wystarczające. Biegły wyjaśnił, iż nie można stosować tutaj zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku, bowiem wyznaczana droga ma być stosowana incydentalnie, a nie jak przewiduje rozporządzenie – stale. Co do błędów obliczeń biegły wyjaśnił, iż pasy służebności odgałęziających się linii zawierają się już w pasie służebności linii głównej. Nie można więc dwa razy liczyć tych samych pasów. Jednakże Sąd nie mógł zaakceptować sporządzonej przez biegłego opinii w zakresie ustalenia w zakresie służebności przesyłu również drogi dojazdowej przez działkę (...) wchodzącą w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejskiej Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie prowadzi księgę wieczystą (...). Nieruchomość ta nie jest objęta wnioskiem w przedmiotowej sprawie i nie można rozciągać na nią skutków ustanowienia służebności w tej sprawie. Ewentualne przeprowadzenie służebności przez tę nieruchomość może być zainicjowane zgodnie z art. 305² §1 i §2 k.c.

Opinia biegłego J. G. została wykonana na okoliczność ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości położonej w B. na działce (...). Wykonana przez biegłego J. G. opinia z dnia 10 sierpnia 2016 roku, z dnia 16 listopada 2016 roku i z dnia 9 stycznia 2017 roku jest rzetelna. Sąd nie miał zastrzeżeń co do wniosków opinii z wyjątkiem obliczeń dotyczących działki (...). Kryteria wyznaczenia współczynnika K zostały szeroko omówione przez biegłego. Współczynnik ten zakwestionował wnioskodawca. Jednakże w piśmie z dnia 16 listopada 2016 roku biegły jeszcze raz omówił, jak doszło do wskazania współczynnika K na poziomie 0,13 i 0,16. Biegły dokonał uśrednienia dla powierzchni objętych służebnością przesyłu współczynników $K=0,2$, $K=1$, $K=0,05$. Sąd powstał współczynnik średni. Uczestnik postępowania podważał natomiast podstawy do uwzględnienia w przyjętym wynagrodzeniu „wynagrodzenia za obniżenie wartości nieruchomości”. Biegły dokonał wyceny przedmiotowej służebności niejako wariantowo: określił wynagrodzenie za współkorzystanie z nieruchomości

i oddzielnie wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości. Do tej ostatniej wyceny zastosował podejście porównawcze, metodę korygowania ceny średniej. Decyzja ostateczna o zakresie wykorzystania opinii, również w zakresie zaliczenia do wynagrodzenia za ustanowienie służebności, wynagrodzenia za zmniejszenie jej wartości, należała do Sądu. W piśmie z dnia 15 grudnia 2016 roku wnioskodawca kwestionował dalej nieuwzględnienie umniejszenia wartości nieruchomości dla całej nieruchomości oraz obliczenie metodą średniej ważonej współczynnika wynoszącego odpowiednio $K=0,13$ i $K=0,16$. Biegły w odpowiedzi w piśmie z dnia 9 stycznia 2017 roku wyjaśnił, iż standardy rzeczoznawców majątkowych określają tę kwestię ogólnie. Biegły określił jaką metodę w tym zakresie przyjął, uzasadnił ją obszernie. W ocenie Sądu zastosowana metoda jest słuszna i stanowi rzetelną podstawę do obliczenia zmniejszenia wartości nieruchomości. Obliczając zmniejszenie wartości nieruchomości z punktu widzenia wielkości pasa służebności oblicza się wartość uszczerbku i o wartość tego uszczerbku zmniejsza się ewentualna wartość całej nieruchomości. Poza działką (...) pozostałe działki są wykorzystywane jako łąki, zatem trudno podważać fakt, iż uszczerbek w ich wartości jest minimalny. Niezależnie od ilości instalacji elektrycznych poza słupami działka taka jest wykorzystywana identycznie, jak w przypadku działki nie posiadającej takiej instalacji.

W ocenie Sądu opinia biegłego J. G. wymagała jedynie korekty w zakresie obliczenia wynagrodzenia za współkorzystanie z nieruchomości oraz za obniżenie wartości nieruchomości w zakresie działki (...). Sąd stoi na stanowisku, iż służebności przesyłu może być ustanowiona jedynie na nieruchomościach objętych wnioskiem zgodnie z art. 305² §1 i §2 k.c. Nie można obciążać taką służebnością przy okazji innych nieruchomości. Skoro zatem wnioskiem nie jest objęta nieruchomość, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejskiej Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie prowadzi księgę wieczystą (...), nie można na działce (...) ustanowić drogi dojazdowej do działki (...), przynajmniej w tym postępowaniu. Dlatego też całkowita powierzchnia służebności obciążającej działkę (...) winna wynosić 696 m² (835 m² – 139 m²). Wykorzystując wiedzę przekazaną w opinii biegłego J. G. stwierdzić należy, iż wartość wynagrodzenia z tytułu współkorzystania z nieruchomości wynosi 255 (31.551 zł/ha x 0,0696 ha x 0,13 x (1-0,11) – k. 376). Równocześnie wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości wskutek wybudowania urządzeń przesyłowych zmniejszyła się do 242 zł (31.551 zł/ha x 0,0696 ha x 0,11 – k. 376). Łączna wartość służebności na działce (...) wynosi 497 zł. Oceniając w tym zakresie opinię biegłego pamiętać należy, iż opierał się na ustaleniach biegłego geodety, który drogę dojazdową na działce (...) zaliczył do powierzchni służebności.

W ocenie Sądu, wycena sporządzona przez rzeczoznawcę majątkowego J. G. zawiera fachowe i specjalistyczne informacje dotyczące szacowanej nieruchomości oraz obrazuje czynności przeprowadzone przez rzeczoznawcę w postępowaniu związanym z określeniem wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu (rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego, Dz. U. Nr 207, poz. 2109 z późn. zm.).

Sąd w całości uwzględnił złożone do akt dokumenty i kopie dokumentów powołane przy ustalaniu stanu faktycznego. Dokumenty złożone przez uczestnika w zakresie ich autentyczności zakwestionował wnioskodawca. Uczestnik nie przedłożył wszystkich oryginałów załączonych do akt kopii, ale zasadnicze dokumenty przedstawił w uwierzytelnionych odpisach. Równocześnie część dokumentów jak zarządzenia czy rozporządzenia z oczywistych względów nie mogły być złożone w oryginale. Fakty wynikające z powołanych przy ustaleniu stanu faktycznego dokumentach potwierdziły zeznania świadka S. P.. Okoliczności wynikające z wydruków ksiąg wieczystych dotyczą faktów, które łatwo było wnioskodawcy zweryfikować choćby na podstawie wglądu do elektronicznych ksiąg wieczystych dostępnych w Internecie.

Sąd w całości uwzględnił zeznania świadka S. P., którzy rzetelnie zrelacjonowali swoją wiedzę zarówno co do pobudowania przedmiotowych urządzeń, jak i ich użytkowania. Ocena dopuszczalności podnoszenia zarzutu zasiedzenia służebności w tym postępowaniu została już dokonana postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 października 2014 roku w sprawie II Ca 544/14 i Sąd Rejonowy jest tą oceną związany.

Sąd uwzględnił w całości zeznania wnioskodawcy A. M. (2). Znajdowały one potwierdzenie w dokumentach i opiniach powołanych wyżej.

Sąd oddalił wnioski dowodowe o powołanie biegłych w zakresie, w jakim wykraczały poza okoliczności, na jakie zostali powołani biegli. W ocenie Sądu, nałożone na biegłych obowiązki były wystarczające dla określenia treści służebności przesyłu i wynagrodzenia za jej ustanowienie. Metodę pracy każdy biegły winien sam określić, nie powinna być ona narzucana przez strony. W świetle stanowiska Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 października 2014 roku wyrażonego w sprawie II Ca 544/14, którym Sąd Rejonowy jest związany, takie dowody są zbyteczne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 305¹ k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Obecną służebność przesyłu ustanawia się na rzecz przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ KC. Chodzi zatem o wszelkie podmioty prawa cywilnego prowadzące działalność gospodarczą. Generalnie ma ona służyć przedsiębiorcom przesyłowemu w realizacji ich działalności gospodarczej, polegającej na „dostarczaniu mediów”. Dla ich potrzeb skonstruował ustawodawca odrębną, trzecią kategorię służebności. Dokonując porównań, można tutaj dostrzegać fragmentaryczne podobieństwo zarówno do służebności gruntowych, jak też służebności osobistych. Wszakże w oczach ustawodawcy przeważa podobieństwo do służebności gruntowych. Postanowił zatem odrębnie, że do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych; o szczegółach w komentarzu do art. 305⁴ KC (vide. Gniewek E. Kodeks cywilny. Komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck 2010r. źródło: Legalis , komentarz do art. 305 1 k.c.).

Zgodnie z art. 305². § 2 k.c. jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu. Do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych (art. 305⁴ k.c.).

Z uwagi na brak ustawowych "wskazówek", według których należy ustalić wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu można tu per analogiam sięgnąć do dorobku orzecznictwa i doktryny dotyczących wynagrodzenia należnego właścicielowi nieruchomości obciążonej za ustanowienie służebności drogi koniecznej. Ustanowienie służebności drogi koniecznej w postępowaniu sądowym jest, ujmując w uproszczeniu, rodzajem wyłączenia, tyle że nie ze względu na cel publiczny, lecz prywatny. Skutkiem ustanowienia tej służebności jest w istocie pozbawienie dotychczasowego właściciela możliwości wykorzystywania gruntu zajętego pod drogę, natomiast skutkiem ustanowienia służebności przesyłu wyłącznie ograniczenie użytkowania polegające na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. Wynagrodzenie powinno być proporcjonalne do stopnia ingerencji w treść prawa własności, uwzględniać wartość nieruchomości i w takim kontekście mieć na względzie straty właściciela z uszczerpkienia prawa własności. Inwestycja na nieruchomości obciążonej służąca w gruncie rzeczy celom publicznym jest zdarzeniem nieodwracalnym w pewnym przedziale czasu. Przewidywany okres trwałości urządzeń ma również wpływ na wysokość wynagrodzenia, którego suma nawet w odległej perspektywie nie powinna przekraczać wartości obciążonej nieruchomości, a jeśli nieruchomość ze względu na głębokość posadowienia urządzeń przesyłowych może być nadal wykorzystywana, suma wynagrodzenia w takiej perspektywie powinna być odpowiednio niższa od wartości nieruchomości (vide. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2012 r. II CSK 401/11, publ. LEX nr 1211144).

Wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu powinno być ustalone na podstawie cen rynkowych, a jako kryteria pomocnicze należy wziąć pod uwagę: zwiększenie wartości przedsiębiorstwa, którego składnikiem stała się służebność (zob. art. 55¹ pkt 3 k.c.), ewentualne obniżenie wartości nieruchomości obciążonej, straty poniesione przez właściciela nieruchomości obciążonej, na przykład w postaci utraty pożytków z zajętego pod urządzenia

przesyłowe pasa gruntu. Na wysokość wynagrodzenia będzie miał wpływ zakres ograniczeń własności nieruchomości, w tym uciążliwość ustanawianego prawa dla właściciela nieruchomości obciążonej. Należy wziąć pod uwagę zarówno rodzaj, rozmiar, położenie, właściwość i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, jak i rodzaj, powierzchnię i przeznaczenie nieruchomości obciążonej. Wysokość tego wynagrodzenia powinien ustalać każdorazowo biegły sądowy (rzecznik majątkowy) (vide. Dadańska K. w Kidyba A. (red.): Kodeks cywilny Komentarz Tom III Zobowiązania, opublikowano Lex 2010 komentarz do art. 305.2 kodeksu cywilnego).

W sprawie podniesiony został zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Sąd Rejonowy w Trzciance jest związany w tym zakresie stanowiskiem wyrażonym w uzasadnieniu Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 października 2014 roku (art.386§6 k.p.c.). Sąd II instancji wykluczył badanie w tym postępowaniu przesłanek zasiedzenia nieruchomości, zatem zarzut ten nie został w tej sprawie skutecznie podniesiony. Niezależnie od powyższego uznać należy, iż zarzut zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu nie został odpowiednio wykazany.

Po pierwsze, w ogóle nie została podana treść zasiedzanej rzekomo służebności gruntowej. Nie wiadomo jakie dokładnie prawa obejmuje podnoszony przez uczestnika zarzut.

Po drugie, uczestnik nie potrafił podać dokładnie kiedy rozpoczął się bieg terminu zasiedzenia służebności. W ocenie Sądu, uczestnik zgłosił zarzut zasiedzenia nieruchomości niejako „w ciemno”, nie mając w rzeczywistości sam przekonania, że jakiegokolwiek zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu miało miejsce. Świadczy o tym zgłoszenie żądania, aby biegły ustalił datę pobudowania urządzeń i oddania ich do eksploatacji (k.24). Skoro jednak uczestnik taką wiedzę nie dysponuje już w momencie zgłoszenia zarzutu, nie sposób przyjąć, iż miał jakiegokolwiek podstawy do uznania, iż nabył już służebność gruntową gwarantującą mu korzystanie z nieruchomości wnioskodawcy.

Za chybiony należy uznać zarzut posiadania przez uczestnika przedmiotowych urządzeń na nieruchomości wnioskodawcy w dobrej wierze. Sąd podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku (wyrok z dnia 18 marca 2015 roku, I ACa 906/14, LEX nr 1665068), iż w dobrej wierze jest taki posiadacz samoistny, który ma błędne, lecz usprawiedliwione okolicznościami przekonanie, że przysługuje mu prawo, które faktycznie wykonuje. Dobrą wiarę wyłącza przy tym nie tylko pozytywna wiadomość o braku uprawnienia, ale i brak tej wiadomości spowodowany niedbalstwem. W niniejszej sprawie uczestnik nie przedstawił żadnych argumentów pozwalających na przyjęcie, iż miał choćby najmniejsze podstawy do przyjmowania, iż jego posiadanie ma oparcie w przepisach prawa. Od powstania tej instalacji upłynął okres kilkudziesięciu lat, a uczestnik nawet nie uporządkował dokumentacji z tym związanej. Świadczy to o niedbalstwie uczestnika i w żaden sposób nie pozwala na przyjęcie istnienia dobrej wiary w zakresie posiadania nieruchomości wnioskodawcy. Uznać należy zatem, iż uczestnik zostawał z złej wiary posiadając bez tytułu prawnego nieruchomości wnioskodawcy.

Wnioskodawca A. M. (1) jest właścicielem nieruchomości położonej w B., dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...), m.in. działki nr (...).

Uczestnicy A. K. i K. C. są współwłaścicielami nieruchomości położonej w B., dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...) działki nr (...).

Uczestnik postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. jest przedsiębiorcą, właścicielem linii energetycznej przechodzącej przez nieruchomości wnioskodawcy.

Zgodnie z wnioskiem wnioskodawcy i wyżej cytowanymi przepisami Sąd obciążył nieruchomości wnioskodawcy (...) oraz nieruchomości uczestników (...) na rzecz uczestnika (...) Sp. z o.o. posiadającego na tej nieruchomości linię przesyłową, prawem polegającym na tym, że uczestnik może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonych, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń. W ramach służebności przesyłu Sąd obciążył również nieruchomości prawem dojazdu do linii przesyłowej na działce (...). Zaszła bowiem konieczność obciążenia służebnością przesyłu w zakresie drogi dojazdowej działki (...), stanowiącej własność wnioskodawcy oraz uczestników

A. K. i K. C.. Przepisy umożliwiają ustanawianie służebności przesyłu o treści niezbędnej do korzystania z urządzeń przesyłowych. Określając treść służebności Sąd uwzględnił niezbędne potrzeby eksploatacyjne przedsiębiorstwa przesyłowego obecnego, jak również będącego w przyszłości właścicielem urządzeń przesyłowych, a także konieczne obowiązki każdorazowego właściciela nieruchomości. Sąd nie obciążył natomiast służebnością w zakresie prawa dojazdu działki (...) wchodzącą w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie prowadzi księgę wieczystą (...), albowiem działka ta nie jest objęta wnioskiem w tej sprawie.

W dalszej kolejności Sąd musiał określić wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu z obszarem pasa dojazdowego koniecznego dla wykonywania służebności. W ocenie Sądu, do wartości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu należy w tej sprawie zaliczyć również umniejszenie wartości nieruchomości spowodowane posadowieniem urządzeń przesyłowych na działce. Niższa wartość działki wynikająca z istniejącej infrastruktury przesyłowej winna być zrekompensowana przez uwzględnienie w wynagrodzeniu za ustanowienie służebności, wynagrodzenia za obniżenie wartości nieruchomości.

Sąd nie podziela w tym zakresie poglądu reprezentowanego przez uczestnika postępowania, iż zmniejszenie wartości nieruchomości przez posadowienie urządzeń przesyłowych nie powinno być zasądzone, gdyż wnioskodawca nie udowodnił szkody, a też mógł nabyć nieruchomość po niższej cenie. Sąd Rejonowy podziela stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2012 roku (IV CSK 56/12, LEX nr 1227856) iż wynagrodzenie powinno uwzględniać cały uszczerbek będący następstwem ustanowienia służebności, a zatem również zmniejszenie wartości nieruchomości. Stanowisko to należałoby uzupełnić jeszcze stwierdzeniem, zaprezentowanym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 września 2011 roku (II CSK 681/10, LEX nr 1043999), iż szkoda w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości występuje wtedy, gdy ma charakter trwały i nieodwracalny, a zatem z reguły z momentem obciążania nieruchomości służebnością przesyłu. Jak wskazał w opinii biegły J. G., jest to jeden z elementów wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. Przy takim poglądzie, poprzedni właściciel, wobec nie ustanowienia służebności przesyłu (nieruchomość została nabyta w 1998 roku) nie miał możliwości występowania o odszkodowanie w związku ze zmniejszeniem się wartości nieruchomości, bowiem cały czas mógł wystąpić z roszczeniem negatoryjnym i żądać usunięcia instalacji. Szkoda więc nie była trwała, a obecnie w związku z obciążeniem nieruchomości służebnością przesyłu stała się trwała.

Sąd w oparciu o opinie biegłego z zakresu wyceny nieruchomości, ustalił wysokość jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu (współkorzystania z nieruchomości) oraz wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie prowadzi księgę wieczystą (...) (obciążone działki (...)) na skutek ustanowienia służebności przesyłu na kwotę 2.360 zł.

Równocześnie Sąd ustalił wysokość jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu (współkorzystania z nieruchomości) oraz wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Trzciance Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Czarnkowie prowadzi księgę wieczystą (...) (obciążona działka (...)) na skutek ustanowienia służebności przesyłu na kwotę 399 zł. Kwota ta winna być wypłacona obecnym właścicielom tej nieruchomości w takim stosunku, w jakim przysługuje im tytuł własności – A. K. kwota 133 zł ($399 \times 1/3$), K. C. kwota 266 zł ($399 \times 2/3$).

Sąd oddalił wniosek w zakresie roszczenia o wprowadzanie zastrzeżeń w rozstrzygnięciu o przyznaniu wynagrodzenia co do możliwości żądania dodatkowego wynagrodzenia w przypadku zmiany przeznaczenia nieruchomości. Orzeczone wynagrodzenie ma charakter jednorazowy, kompleksowy, a nie warunkowy. Wszelkie czynności każdorazowego właściciela nieruchomości muszą uwzględniać ustanowioną służebność.

Sąd nie doszukał się w roszczeniu zgłoszonym w sprawie nadużycia prawa podmiotowego, o jakim mowa w art. 5 k.c. Zarzut takie zgłosił uczestnik (...) Sp. z o.o. W sprawie uczestnik nie dowiódł, że którykolwiek z właścicieli przedmiotowych nieruchomości kiedykolwiek wyraził zgodę na postawienie tam sieci energetycznej. Wnioskodawca nie domaga się też usunięcia słupów, co mogłoby zagrozić dostawom prądu dla wielu użytkowników, ale jedynie

uregulowania stanu prawnego sieci przechodzącej przez ich działkę i wynagrodzenia w rozsądnej wysokości. W sposób zasadny korzysta zatem ze swojego prawa podmiotowego.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520§2 kpc. Interesy wnioskodawcy i uczestnika (...) Sp. z o.o. były w sprawie sprzeczne. Uczestnik wnosił o oddalenie w całości roszczenia podważając wszystkie jego elementy. Wezwany przed rozprawą do zawarcia stosownej umowy zignorował to wezwanie. Podniósł w sprawie zarzut zasiedzenia mający zniweczyć roszczenie. W tej sytuacji (...) Sp. z o.o. powinien ponieść całość kosztów związanych z ustalenie służebności przesyłu za wynagrodzeniem. Wnioskodawca uiścił opłatę od wniosku 40 zł (k.1), wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego za I instancję, w której sprawa była rozpoznawana dwukrotnie - 2 x 240 zł (§7pkt3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu -Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), opłatę od pełnomocnictwa – 17 zł; opłatę od apelacji – 40 zł (k.109), wynagrodzenie pełnomocnika za II instancję – 120 zł (§12ust.1pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu -Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), 1.823,64 zł wynagrodzenia biegłego geodety (k.330, 236, 339), razem 2.520,64 zł. Uczestnik uiścił wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego za I instancję, w której sprawa była rozpoznawana dwukrotnie - 2 x 240 zł (§7pkt3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu -Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), opłatę od pełnomocnictwa – 17 zł; wynagrodzenie pełnomocnika za II instancję – 120 zł (§12ust.1pkt1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu -Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.), razem 617 zł. Skarb Państwa wyłożył 2.262,32 zł (339,71 zł + 1922,61 zł - k.284, 384), której to kwoty mimo wezwania nie zapłacił wnioskodawca i uczestnik (...) Sp. z o.o.. Sąd rozstrzygnął przy tym również o kosztach rozprawy odwoławczej (art.108§2 k.p.c.). (...) Sp. z o.o. winien zapłacić na rzecz wnioskodawcy A. M. (2) kwotę 2.520,64 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Równocześnie uczestnik (...) Sp. z o.o. winien zwrócić Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Trzciance kwotę 2.262,32 zł kwoty wynagrodzenia za opinię biegłych rzeczoznawców, nieopłaconą przez wnioskodawcę i uczestnika a wyłożoną tymczasowo przez podatników.

Bezpodstawne byłoby dodatkowe liczenie podatku VAT do wynagrodzenia pełnomocnika określonego według stawek. W myśl § 2 ust 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. W sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, opłaty, o których mowa w ust. 1, sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach (ust. 3). W niniejszej sprawie wnioskodawca ustanowił swoim pełnomocnikiem radcę prawnego z wyboru. Toteż o żadnym dodatkowym doliczeniu podatku VAT nie może być mowy. Podwyższeniu wynagrodzenia o podatek VAT stoi również na przeszkodzie art.3ust.1pkt1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 roku o cenach (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 385), według którego w cenie za usługę już zawarty jest podatek od towarów i usług. Wskazany wyżej przepis rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku jest wyjątkiem od tej zasady i jak każdy wyjątek nie może być interpretowany rozszerzająco.

/-/ S.S.R. Piotr Chrzanowski